

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОСОБИСТОСТІ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

Спеціальність ІІІ Дитячі та молодіжні служби

.....Галузь знань І – Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26»серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Основи соціально-правового захисту особистості
Викладач (-і)	Петришин Роман Андрійович
Контактний телефон викладача	+38(050)5210355
Е-mail викладача	roman.petryshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний (дистанційний)
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю кожна друга п'ятниця з 13.30 до 15.00 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю Viber (+380505210355) в робочі дні з 9.00 до 17.00
2. Анотація до освітнього компонента	
Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи соціально-правового захисту особистості» є опанування знань з основ теорії права, правового регулювання та правового виховання особистості; усвідомлення концепції прав людини; аналіз функціонування системи забезпечення прав дітей та сімей з дітьми в Україні на різних рівнях; розкрити зміст законів та інших нормативних актів у сфері соціально-правового захисту дітей, молоді та сімей; виробити в студентів уміння використовувати положення нормативних документів у сфері захисту прав клієнтів; вивчити, проаналізувати й узагальнити досвід соціально-педагогічного захисту особистості; набути навичок організації соціально-правової діяльності у різних соціальних інститутах.	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
Мета – розкрити основи соціально-правовий захист особистості в українському суспільстві та підготувати соціального педагога до роботи з дітьми та молоддю як найбільш незахищених верств та обґрунтувати основні принципи, методи й форми роботи у соціальному захисті дитинства гілками влади (законодавчій, виконавчій, судовій), закладам, організаціям, соціальним інститутам суспільства, сім'ї, школі, соціальним службам, спеціалізованим центрам, закладам додаткової освіти розвитку дітей, органам управління, політичним партіям, громадським, благодійним об'єднанням, ЗМІ тощо.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні:	

ЗК-3. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК-14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні:

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК-10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК-13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.

СК-14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю фахівців соціальної роботи і волонтерів, іншого персоналу.

Програмні результати навчання:

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

РН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

РН 18. Налагоджувати співпрацю з представниками різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів дітей та молоді..

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	ІІІ Дитячі та молодіжні служби	1	нормативна

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Змістовий модуль 1

«Теоретичні основи соціально-правового захисту особистості.»			
Тема 1. Етапи становлення соціально-правового захисту в Україні та світі.	2	2	6
Тема 2. Особливості законодавчого забезпечення соціального захисту прав особистості через соціально-педагогічну діяльність.		2	8
Тема 3. Характеристика соціально-правової діяльності соціального педагога.	2	2	8
Тема 4. Соціально-правовий захист окремих категорій дітей та молоді.	2	2	6
Тема 5. Нормативно-правове регулювання соціального захисту дітей та молоді в Україні.	2	2	6
Змістовий модуль 2. Технологічні аспекти соціально-правової діяльності соціального педагога.			
Тема 6. Соціальний захист прав особистості нормами законодавства про працю та житлових прав.	2	2	6
Тема 7. Соціально-правовий захист законних інтересів дітей-сиріт і дітей, які залишилися без піклування батьків.		2	6
Тема 8. Соціальний захист прав та інтересів особистості нормами сімейного законодавства.		2	6
Тема 9. Соціально-правовий захист школярів.	2	2	8
ЗАГАЛЬНА К-ТЬ	12	18	60

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	
			Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика	Залік
	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
	82-89	B (добре)	Добре	
	75-81	C (добре)		
	64-74	D (задовільно)	Задовільно	
	60-63	E (задовільно)		
	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано
1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням			

Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 50 балів за написання письмового екзамену та 50 балів – за практичні заняття (25 балів за поточне оцінювання, 15 балів – за контрольну роботу та 10 балів – самостійну роботу).

Вимоги до письмових робіт	Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті
---------------------------	---

	Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 6) (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.); Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.)
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 25 балів Пропущенні практичні заняття здобувач відпрацьовує індивідуально, виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного заняття роботу. Для цього використовується: - усне опитування; - тестування; - перевірка творчих завдань; - перевірка індивідуальних авдань. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної освітньої компоненти.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань. Вчасно виконано самостійну роботу та написана контрольна робота. Зарахування пропущених занять без поважних причин відбувається впродовж наступних двох тижнів після пропущеного заняття за допомогою методів усного опитування чи тестування).
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. У формі тестів на дистанційній платформі.

7. Політика освітнього компонента

При організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення про екзамени та заліки; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Також неприпустимі плагіат та списування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми.

Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (Тести) і тільки за цієї умови буде допущений до складання заліку.

Обов'язковим є для отримання допуску до заліку є відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

На заняттях потрібно бути активними, творчими, не боятися запитувати та відстоювати свою думку.

Неформальна освіта: студент може отримати додаткові 5 балів за сертифікати відповідні освітньому компоненту – включають до балів самостійної роботи.

8. Рекомендована література

1. Ворощук О.Д., Комар І.В., Петришин Р.А. Соціально-педагогічні та правові аспекти соціалізації дітей з інвалідністю в умовах освітнього закладу. Наукові інновації та передові технології. Серія «Педагогіка». 2022. № 6(8). С. 81 – 92.
2. Ковчина І. М. Актуальні проблеми соціально-правового захисту населення: навч.- метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. спеціалізації «Соціально-правовий захист населення» / І. М. Ковчина, М. В. Черненко, І. Ю. Радчук ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К. : Видво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 115 с.
3. Ковчина І. М. Основи соціально-правового захисту особистості : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «соціальний педагог» / за заг. ред. докт. філос. наук, проф. А. О. Ярошенко. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. 297 с.
4. Куриленко О. Права людини на різних етапах розвитку сім'ї. Психолог. 2004. № 3-4, січ. С. 21-24.
5. Лісовець О. В. Соціально-правовий захист дітей та молоді : навчально-методичний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2010. 212 с.
6. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності соціальний педагог / за заг. ред. докт. філос. наук, проф. А. О. Ярошенко. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. 297 с.
7. Огляд законодавства з прав дитини: практичний посібник / М.О. Камінська. К., 2014. 112 с.
8. Основи соціально-правового захисту особистості : навчальний посібник / уклад. Г. В. Бондаренко. 2-е вид., переробл. та доповн. Умань : ПП Жовтий, 2011. 108 с.
9. Основи соціально-правового захисту особистості : навчальний посібник / уклад. Г. В. Бондаренко. 2-е вид., переробл. та доповн. Умань: ПП Жовтий, 2011. 108 с.
10. Петрочко Ж. В. Діти у складних життєвих обставинах: соціально-педагогічне забезпечення прав : монографія. Рівне : Видавець О. Зень, 2010. 368 с.
11. Савельєва Н. М. Основи соціально-правового захисту особистості: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка». Полтава: ПДПУ, 2008. 268 с.

12. Соціальна педагогіка: теорія і технології: Підручник/ За ред. І.Д.Зверєвої. К.: Центр навч. літ., 2006. С. 263-273.
 13. Соціально-педагогічні основи захисту прав дитини : навч.-метод. посібник / за заг. ред. К.Б. Левченко, О.А. Удалової. К.: ФОП «Чальцев», 2008. 224 с.
 14. Соціально-правовий захист різних категорій населення: європейський вимір. Збірник наукових праць. Ізмаїл: РВВ ІДГУ. 2020. 124 с.
- Додаткова література
15. Петришин Р., Багира Я. Формування соціально-правової свідомості учнів соціальним педагогом в умовах ЗСО. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 113–116.
 16. Петришин Р., Боднар Б. Удосконалення соціально-правового захисту дітей-сиріт (на прикладі Івано-Франківської області). Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 120–124
 17. Петришин Р. Взаємодія соціального педагога та ЗМІ у забезпеченні прав дитини. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 109–113.
 18. Петришин Р., Глов'як Н. Соціально-правова профілактика кібербулінгу серед підлітків в умовах освітнього середовища. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 124–128.
 19. Петришин Р., Данилко У. Спільна діяльність соціального педагога та громадських дитячих і молодіжних організацій у забезпеченні прав дітей. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : збірник тез доповідей учасників VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 23 квітня 2021 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, Б. І. Ковбаса; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. С. 103–106.
 20. Франківськ, 23 квітня 2021 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, Б. І. Ковбаса; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. С. 114–117.
 21. Петришин Р., Трофимова М.-А. Соціально-правовий захист дітей від насильства у сім'ї. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : збірник тез доповідей учасників VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 23 квітня 2021 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, Б. І. Ковбаса; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. С. 118–121.
 22. Петришин Р. Соціально-правовий захист внутрішньо переміщених осіб. Сучасні тенденції розвитку соціальної роботи в Україні та зарубіжжі : збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 19– 20 травня 2023 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, І. В. Кулик; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ : НАІР, 2023. С.

22-24.

23. Петришин Р., Микуляк С. Забезпечення соціально-правового супроводу дітей з асоціальними проявами в діяльності соціального педагога. Сучасні тенденції розвитку соціальної роботи в Україні та зарубіжжі : збірник матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 19– 20 травня 2023 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, І. В. Кулик; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ : НАІР, 2023. С. 127-129.

24. Petryshyn R., Martynets N. Improvement of social and legal protection of orphans (comparative analysis of the system of social protection of orphans in Ukraine and the USA). Сучасні тенденції розвитку соціальної роботи в Україні та зарубіжжі : збірник матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 19–20 травня 2023 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, І. В. Кулик; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ : НАІР, 2023. С. 255-257

25.

Інтернет-джерела

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: zakon.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України :<http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>.
3. Офіційний сайт Кабінету міністрів України : <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Державної служби зайнятості України :<http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>.
5. Офіційний сайт Мережі аналітичних центрів України : <http://www.intellect.org.ua/>.

Адреси бібліотек:

1. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника – Шевченка 57, 1 поверх Гуманітарного корпусу.
2. Бібліотека педагогічного факультету. С. Бандери, 1. 8 поверх.

Петришин Роман Андрійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи